

Інноваційні напрями управління безпекою підприємств

УДК 069.003; JEL classification: H12
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2020-1-14>

СКУПСЬКИЙ Руслан Миколайович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва, управління та адміністрування, Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ ВМУРЛ «Україна»
ORCID ID: 0000-0003-1522-6101

ВАХОВИЧ Інна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник, Український науково-дослідний центр економіки будівництва «Екобуд»
ORCID ID: 0000-0001-8486-759X

МОЛОДІД Олена Олексіївна, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, ДП Український науково-дослідний інститут будівельного виробництва ім. В.С. Балицького
ORCID ID: 0000-0001-8211-3460

АНТРОПОВ Юрій Володимирович, кандидат економічних наук, керівник Всеукраїнської організації осіб з інвалідністю «ГАРМОНІЯ»

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИБОРУ ІНДИКАТОРІВ АНТИКРИЗОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Скупський Р. М., Вахович І. В., Молодід О. О., Антропов Ю. В. Теоретичні підходи до вибору індикаторів антикризового потенціалу будівельного підприємства.

Розкрито економічну сутність категорії «антикризовий потенціал будівельного підприємства», виділено його складові елементи й наведено їх характеристику. Досліджено особливості використання антикризового потенціалу для подолання кризових явищ, відновлення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Теоретичною та методологічною основою статті є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, які досліджували питання антикризового управління та антикризового потенціалу. Основні теоретичні положення, пов'язані з вирішенням проблеми формування та використання антикризового потенціалу будівельних підприємств, дозволяють підвищити економічну стійкість і, як наслідок, конкурентоспроможність будівельних підприємств в умовах посиленої нестабільності зовнішнього середовища. Доведення необхідності ранньої діагностики кризових явищ будівельних підприємств, рівень достовірності прогнозування втрати фінансової стійкості, відсутність достатньої інформаційної бази створюють проблемну ситуацію, яка потребує наукового та практичного вирішення. Визначено, що головними складовими, які необхідно аналізувати з метою формування та реалізації антикризового потенціалу будівельного підприємства, є інтелектуальні, матеріальні, інвестиційно-фінансові, трудові й організаційні ресурси та інфраструктура. Розглянуто підходи до оцінки та управління фінансовою стійкістю підприємства, спрямовані на розробку нових й адаптацію існуючих моделей, методів і методик, здатних не тільки надати достатню інформацію про сучасний стан малого будівельного підприємства, а й оцінити базу та можливість подальшого його розвитку. У статті проаналізовано підходи різних авторів до показників-індикаторів кризового розвитку будівельних підприємств. На основі проведеного аналізу здійснено узагальнення та попередній вибір факторів, що можуть сигналізувати про настання кризових явищ. Обрані показники планується застосувати для подальшої математичної обробки та вибору тих, які найкращим чином можуть сигналізувати про втрату малим підприємством економічної стійкості.

Ключові слова: антикризовий потенціал, антикризове управління, фінансова стійкість, неплатоспроможність, індикатори з прогнозування банкрутства, малі будівельні підприємства, прогнозування кризи.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Останні роки будівельний комплекс України переживає глибоку кризу, пов'язану, перш за все, із різким зменшенням обсягів інвестування. Враховуючи це, задача раннього виявлення кризового стану будівельних підприємств є актуальною.

Сучасна економічна наука наразі приділяє не достатню увагу вказаній проблематиці. Розроблені методи оцінки фінансово-економічного стану підприємств часто не враховують їх розмірів, специфіки, котра притаманна виключно будівельній діяльності, особливостей ціноутворення в будівництві та звітності. Таким чином, додатково

виникає проблема обмеженості інформації для зовнішніх, а іноді й для внутрішніх користувачів.

Саме необхідність ранньої діагностики кризових явищ будівельних підприємств, достовірності прогнозування втрати фінансової стійкості та відсутність достатньої інформаційної бази створюють проблемну ситуацію та потребу в її науковому та практичному вирішенні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема оцінки фінансової стійкості будівельного підприємства, пошук причин її втрати, можливостей забезпечення, визначення індикаторів, які можуть завчасно

сигналізувати про початок кризи, попередження кризових явищ, передбачення майбутніх шляхів розвитку цього процесу останнім часом є одним із провідних, актуальних напрямків розвитку сучасної науки.

Вирішенню проблеми прогнозування ймовірності банкрутства та забезпечення фінансової і економічної стійкості підприємства присвячені праці зарубіжних і вітчизняних вчених, таких як: Ареф'єва О.В. і Городянська Д.М., Брянцева І.В., Василенко В.О., Зайцева О.М., Іванов В.В., Корчагіна Е.В., Криворотов В.С., Никешин С.Н., Псарєва Н.Ю., Хорева Н.В., Чикишев С.В.

Серед робіт, що присвячені питанням функціонування будівельних підприємств, можна виділити праці Ізмайлової К.В. [3, 4], Міхельса В.О., Беленкової О.Ю. [5-7], Гойка А.Ф., Стеценка С.П. [8-10], Сорокіної Л.В. [14], Ушацького С.А., Федоренка В.Г., Федосової О.В. та інших.

Формулювання цілей статті. Метою статті є виявлення особливостей використання антикризового потенціалу для подолання кризових явищ, відновлення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства; визначення факторів, які можуть слугувати індикаторами сталого розвитку будівельного підприємства та формування його потенціалу стійкості до зовнішніх і внутрішніх загроз – антикризового потенціалу.

Викладення основного матеріалу дослідження. Аналіз літературних джерел, присвячених фінансовій стійкості підприємства дозволив визначити, що на даний час не існує загального підходу до визначення цієї категорії. Також, часто зустрічається ототожнення цього поняття з поняттями «економічна стабільність», «економічний розвиток», «економічна стійкість» тощо.

Сучасні підходи до оцінки й управління фінансовою стійкістю підприємства спрямовані на розробку нових та/або адаптацію існуючих моделей, методів, методик, що здатні не тільки надати достатню інформацію про сучасний стан малого будівельного підприємства, але й дають змогу оцінити базу та можливість подальшого його розвитку.

Як в Україні, так і за кордоном опубліковано багато досліджень, що присвячені визначенню сутності економічної стійкості; класифікації головних факторів, які впливають на економічну стійкість; особливостям її оцінки на рівні різних підприємств, галузей, країн, регіонів. Проте, аналізу й оцінці економічної стійкості будівельних підприємств українськими вченими приділяється замало уваги [2].

Можна зробити висновок, що більшість авторів розділяють між собою поняття економічна та фінансова стійкість: при цьому фінансова стійкість є складовою економічної стійкості. Важливою складовою фінансової стійкості є платоспроможність, тобто можливість підприємства розраховуватись по зобов'язанням. Тоді як економічна стійкість включає в себе стійкість багатьох підсистем підприємства (виробничої, фінансової, соціальної тощо).

В антикризовому управлінні для відновлення економічної стійкості, платоспроможності й для подолання різного роду ризиків і загроз використовується антикризовий потенціал підприємства.

Саме під потенціалом будівельного підприємства ми розуміємо здатність підприємства задовольняти потреби будівельного ринку й забезпечувати свій стійкий довгостроковий розвиток на основі використання системи внутрішніх і зовнішніх ресурсів.

У найближчому майбутньому будівельні підприємства будуть в тій чи іншій мірі володіти здатністю не тільки задовольняти, а й повною мірою визначати, а згодом і формувати потреби вітчизняного галузевого ринку. Це об'єктивний шлях розвитку, підтверджений зарубіжною практикою розвитку галузі.

Особливістю сучасного періоду розвитку світової економіки є нестабільність динамічно мінливого економічного середовища. На сьогоднішній день будівельний комплекс реагує на світову фінансову кризу вельми відчутно. У зв'язку з цим з'являється необхідність розробки комплексу антикризових заходів, мета яких, перш за все, убезпечити підприємства будівельної галузі від негативних наслідків. У цих умовах багато будівельних підприємств, в результаті зниження платоспроможного попиту населення, замовників і інвесторів, опинились у кризовій ситуації. Це визначає необхідність науково обґрунтованих програмних рішень і ціленаправлених дій, що дозволять відновити втрачений потенціал і зміцнити базис для подальшого стійкого розвитку в глобальному ринковому середовищі.

На нашу думку, антикризовий потенціал підприємства – це сукупність ресурсів та інших чинників макроекономічної системи, що спроможні забезпечити очікувану суб'єктом економічну ефективність шляхом впровадження антикризових заходів в різноманітні сфери діяльності (виробничу, управлінську, фінансову, маркетингову тощо) з метою задоволення кінцевих потреб. Головними складовими, які необхідно аналізувати з метою формування та реалізації

антикризового потенціалу будівельного підприємства, є інтелектуальні, матеріальні, інвестиційно-фінансові, трудові й організаційні ресурси та інфраструктура. Всі з перерахованих видів ресурсів являються сукупністю можливостей підприємства, які

лише вразі взаємодії всіх складових системи ресурсів можуть досягти взаємодоповнюваності та результативності. Сукупність ресурсів, що формують структуру антикризового потенціалу будівельного підприємства, наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Структура антикризового потенціалу будівельного підприємства
(розроблено авторами за результатом аналізу джерел [13, 15, 16])

Складові антикризового потенціалу	Ресурси, необхідні для забезпечення антикризового потенціалу
Інтелектуальний потенціал	- Інноваційні та інформаційні технології; - науково-технічна документація; - інноваційна програма розвитку; - інформаційне забезпечення (винаходи, патенти, ліцензії, корисні моделі, промислові зразки, бази знань, моделі, проекти тощо).
Матеріально-ресурсний потенціал	Матеріально-технічне забезпечення виробничого процесу (обладнання, техніка, матеріальні ресурси, паливно-мастильні матеріали тощо).
Інвестиційно-фінансовий потенціал	Грошові кошти (власні, позикові, залучені, бюджетні, грантові тощо).
Кадровий потенціал	-Кваліфікаційний склад працівників; - сукупність здібностей і можливостей кадрів підприємства забезпечувати ефективне функціонування.
Організаційно-інфраструктурний потенціал	- Раціональна управлінська структура підприємства; - привабливість місця розташування підприємства з погляду розвитку ринкової інфраструктури, транспортних комунікацій та інших факторів.

Розробки таких вчених як К. Ізмайлова, Л. Сорокіна, О. Беленкова, О. Молодід, Г. Клейнер, О. Терещенко, Є. Коротков та ін. можуть бути використані в процесі вибору індикаторів для перевірки їх точності при застосуванні для прогнозування ймовірності банкрутства будівельного підприємства.

При аналізі підсистем, що впливають на фінансову стійкість підприємства, у авторів також немає одностайності. В кожній з аналізованих праць класифікація складових економічної стійкості здійснена по-своєму.

З огляду на необхідність здійснення такої оцінки, виникає потреба в аналізі та виборі показників-індикаторів, за якими може бути оцінена економічна стійкість малого підприємства, що працює у галузі будівництва (з урахуванням особливостей, що притаманні підприємствам виду діяльності «будівництво»), створенні відповідних моделей.

Вибір індикаторів доцільно проводити у двох напрямках. Перший – аналіз існуючого досвіду з оцінки економічної стійкості підприємств, пошук показників, за допомогою яких можливо здійснювати прогнозування економічної стійкості, та оцінка можливості застосування таких показників для аналізу будівельних підприємств. При цьому повинні бути виконані такі умови: показники мають бути легкими у розрахунку, ґрунтуватись на звітності як великих і середніх, так і малих підприємств, враховувати специфіку будівельної діяльності (залежність ритмічності й рівномірності будівельної діяльності від дії природних умов, велика тривалість виробничого циклу, особливість розрахунків за

етапи виконаних робіт тощо). Другий напрямок – аналіз економічної стійкості будівельної галузі та малих будівельних підприємств за фінансово-економічними показниками, вибір таких показників, що мають найбільші відхилення від рекомендованих у літературі значень, та їх використання для прогнозування економічної стійкості малих будівельних підприємств.

За результатами аналізу літературних джерел [2-4, 6, 8, 10-12, 16, 17] визначено перелік факторів, які можуть слугувати індикаторами сталого розвитку будівельного підприємства та формування його потенціалу стійкості до зовнішніх і внутрішніх загроз – антикризового потенціалу (табл. 2).

В літературних джерелах [1-16] запропоновано в якості індикаторів сталого розвитку використовувати коефіцієнти абсолютної та швидкої ліквідності, покриття, рентабельності власного капіталу, активів, продукції, основної діяльності, автономії, фінансової стійкості, фінансової стабільності, концентрації позикових коштів, маневреності власного капіталу, мобільності, оборотності активів, фондівіддачі, оборотності оборотних коштів, відношення обсягу виручки від реалізації до заборгованості підприємства, коефіцієнт оборотності запасів, стійкість економічного зростання, оновлення основних засобів, відношення приростів виручки від реалізації та позикових коштів, відношення приростів кредиторської та дебіторської заборгованостей. Обрані таким чином показники планується застосувати для подальшої математичної обробки та вибору тих, які найкращим чином

можуть сигналізувати про втрату малим підприємством економічної стійкості.

Щоб уникнути банкрутства, необхідні об'єктивний аналіз і розуміння стану справ на підприємстві. У разі, якщо даний аналіз невтішний, потрібно розробити чіткий план

заходів щодо виведення потенційного банкрута з кризи. Варто відзначити, що оцінка фінансового стану підприємства - досить складне завдання, а питання керівника «Чи є загроза банкрутства?», як правило, бентежить велику кількість компаній.

Таблиця 2

Перелік індикаторів антикризового потенціалу будівельного підприємства
(розроблено авторами за результатом аналізу джерел [2-4,6,8, 10-12,16])

№ п/п	Показник (коефіцієнт)	Напрямок позитивних змін, резерв розвитку
1	Л ₁ загальної ліквідності	$2,0 \leq K_{л1} \leq 2,5$
2	Л ₂ швидкої ліквідності	$1,0 \leq K_{л2} \leq 2,0$
3	Л ₃ абсолютної ліквідності	$0,2 \leq K_{л3} \leq 0,3$
4	Н ₁ автономії	збільшення; $K_{авт} \geq 0,5$
5	Н ₂ фінансової стійкості	$K_{ф.с.} = 0,70 \dots 0,80$
6	Н ₃ фінансової стабільності	норм. значення $K_{ф.с} > 1$
7	Н ₄ концентрації позикових коштів	зменшення; $K_{п.к} \leq 0,5$
8	Н ₅ маневреності власного капіталу	$K_{м} \geq 0,3$
9	Н ₆ фінансової залежності	зменшення
10	К _{дж} довгострокового залучення позикових коштів	
11	К _{дв} структури довгострокових вкладень	
12	К _{спк} структури позичкового капіталу	
13	р ₃ рентабельності продукції	збільшення
14	р ₄ рентабельності основної діяльності	збільшення
15	Δзп приросту заробітної плати	збільшення
16	Δпп приросту продуктивності праці	збільшення
17	Ізп відношення заробітної плати працівників МБП до середнього рівня	збільшення
18	К _з зносу основних засобів	$K_{з} < 50\%$
19	ΔДЗ приросту дебіторської заборгованості	$\Delta ДЗ \leq \Delta ОА$
20	ΔОА приросту оборотних активів	
21	К _{р, %} реінвестування	$K_{р} > 0$
22	д ₇ оновлення основних засобів	збільшення

Відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства: «Банкрутство - визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури» [1].

Визнаним інструментом виявлення невтішної ситуації в діяльності підприємства є оцінка фінансового стану. Вона дає можливість не тільки констатувати поліпшення або погіршення становища підприємства, а й виміряти ймовірність його банкрутства.

Для розрахунку показників фінансового стану підприємства використовуються дані бухгалтерського балансу. Якщо в результаті проведення відповідних розрахунків і аналізу ситуації будуть виявлені негативні тенденції стану економіки фірми, необхідно розробити план фінансового оздоровлення, що передбачає здійснення ряду заходів.

Зазвичай, в таких випадках керівництво в поспіху починає приймати різні антикризові заходи, тоді як компанія в принципі вже на межі банкрутства. Але ж негативного розвитку подій можна було б уникнути, якби керівництво трохи раніше звернуло увагу на контрольні індикатори стану бізнесу.

Фундаментальний економічний аналіз (аналіз діяльності підприємств та інвестиційних проектів на основі бухгалтерської і управлінської звітності) використовує показники, які фактично є вимірниками ризику. Всі ці показники в тій чи іншій мірі характеризують чутливість (або поріг чутливості) критеріїв ефективності економічної діяльності до змін внутрішньогосподарської та зовнішньої (ринкової) кон'юнктури. Ці показники визначають пріоритет досліджуваних і контрольованих параметрів, допомагають розкрити взаємозв'язки і логічні залежності між факторами ризиків.

Висновки. На сьогоднішній день однією із найважливіших проблем підприємств є проблема ефективного антикризового управління. Це пояснюється, перш за все, тим, що одним із постійно діючих негативних факторів сучасної економіки є неплатоспроможність більшості підприємств і організацій, в тому числі і будівельних.

Безперервне вдосконалення антикризового управління, з точки зору комплексного підходу, в умовах динаміки зовнішнього середовища з визначенням багатьох чинників і в той же час з урахуванням тієї чи іншої фази життєвого циклу підприємства є найбільш гострою проблемою, що має свою специфіку та спрямованість. В умовах ринкових відносин

при господарській самостійності однією з головних вимог до планування і управління будівельними організаціями є забезпечення їх фінансової стійкості, поточної платоспроможності, високого рівня самофінансування.

В подальшому необхідним є вибір з даного переліку показників тих, що можуть найкраще слугувати індикаторами сталого розвитку й здатності протистояти загрозам втрати підприємством економічної стійкості.

Показники можуть слугувати індикаторами щодо майбутнього розвитку та виявлення можливих загроз погіршення фінансово-економічного стану підприємств будівництва, надають можливість до вживання попереджувальних заходів до того моменту, коли криза на підприємстві буде вже мати велику силу і завдасть підприємству великих, і навіть критичних для життєдіяльності збитків.

Література.

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 19, ст.74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
2. *Антропов Ю.В.* Алгоритм оцінки економічної стійкості малого будівельного підприємства. *Ефективна економіка*. 2013. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2338>
3. *Ізмайлова К.В.* Вплив фінансового важеля у впровадженні схем проектного фінансування в Україні. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*. 2012. Випуск 28. С. 82-87.
4. *Ізмайлова К.В., Пархоменко В.В.* Імітаційне моделювання фінансових показників інвестиційної діяльності підприємства. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 1997. Випуск 2. С. 73-75.
5. *Беленкова О.Ю., Антропов Ю.В.* Економічна стійкість малих будівельних підприємств України: оцінка, тенденції, перспективи. *Проблеми економіки*. 2013. №3. С. 51-62.
6. *Беленкова О.Ю.* Оцінка фінансової стійкості малих будівельних підприємств України в 2000–2008 роках. *Економіка і держава*, 2011. №1. С. 56–60.
7. *Беленкова О.* Аналіз збитковості будівельних підприємств за методом фірми «Дюпон». *Галицький економічний вісник*. 2010. №4(29). С. 184-188.
8. *Стеценко С.П.* Показники-індикатори економічної безпеки будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2014. Випуск 36. Частина друга. С. 141-145.
9. *Стеценко С.П.* Оцінка інвестиційної привабливості фінансових інструментів у сучасних нестійких економічних умовах. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2012. Випуск 27. С. 219-232.
10. *Стеценко С. П.* Економічна безпека: сутність і структура. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 24. С. 104–106.
11. *Вахович І.В., Молодід О.О.* Забезпечення економічної стійкості малих будівельних підприємств - основа їх економічної безпеки. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2013. Випуск 30. С. 249-255.
12. *Молодід О.О.* Використання економетричних моделей для визначення рівня економічної безпеки будівельного підприємства. *Будівельне виробництво*. 2012. № 53. С. 73-76.
13. *Крикун К.В., Оліферук С.Л., Рязанов А.С.* Оцінка рівня ефективності використання виробничих ресурсів, як засіб попередження банкрутства у будівництві. *Містобудування та територіальне планування*. 2014. Випуск 50. С. 168-170.
14. *Сорокіна Л.В., Гойко А.Ф., Скакун В.А.* Управління борговою безпекою будівельного підприємства на засадах дейтамайнінгу. *Будівельне виробництво*. 2017. Випуск 63. С. 24-31.
15. *Беленкова О.Ю., Антропов Ю.В.* Оценка точности моделей прогнозирования экономической устойчивости строительных предприятий. *Приволжский научный вестник*. 2013. № 9 (25). С. 31-36.
16. *Bielienkova O.Y., Antropov Y.V.* The prediction model of economic stability (based on small construction enterprises of Ukraine). *European Applied Sciences*. 2013. November, pp. 161-163.

References.

1. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva: Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). (2019). [Kode of Ukraine on Bankruptcy Procedures: Bulletin of the Verkhovna Rada (VVR)]. no. 19, article 74. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
2. *Antropov, Yu.V.* (2013). Alhorytm otsinky ekonomichnoi stijkosti maloho budivel'noho pidpriumstva. [Algorithm for assessing the economic stability of a small construction company]. *Efektyn`vna ekonomika*. [Effective economy]. (electronic journal). no. 9. Available at: -<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2338>
3. *Izmailova, K.V.* (2012). «Influence of financial leverage in the implementation of project financing schemes in Ukraine». *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva*. Issue 28, pp. 82-87.

4. *Izmailova, K.V., Parkhomenko, V.V.* (1997). «Simulation modeling of financial indicators of investment activity of the enterprise». *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn.* Issue 2, pp.73-75.
5. *Bielienkova, O.Iu., Antropov, Yu.V.* (2013). «Economic stability of small construction enterprises of Ukraine: assessment, trends, prospects». *Problemy ekonomiky.* no. 3, pp. 51-62.
6. *Bielienkova, O.Iu.* (2011). «Assessment of financial stability of small construction enterprises of Ukraine in 2000–2008». *Ekonomika i derzhava.* no. 1, pp. 56-60.
7. *Bielienkova, O.* (2010). «Analysis of unprofitable construction companies by the method of the company "DuPont"». *Halytskyi ekonomichnyi visnyk.* no. 4(29), pp. 184-188.
8. *Stetsenko, S.P.* (2014). «Indicators-indicators of economic security of construction companies». *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn.* Issue 36. 2st part, pp.141-145.
9. *Stetsenko, S.P.* (2012). «Estimation of investment attractiveness of financial instruments in modern unstable economic conditions». *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn.* Issue 27, pp. 219-232.
10. *Stetsenko, S. P.* (2013). «Economic security: essence and structure». *Investytsii: praktyka ta dosvid.* no. 24, pp.104-106.
11. *Vakhovych, I.V., Molodid, O.O.* (2013). «Ensuring the economic sustainability of small construction companies is the basis of their economic security». *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn.* Issue 30, pp.249-255.
12. *Molodid, O.O.* (2012). «Use of econometric models to determine the level of economic security of a construction company». *Budivel'ne vyrobnytstvo.* no. 53, pp. 73-76.
13. *Krykun, K.V., Oliferuk, S.L., Riazanov, A.S.* (2014). «Assessment of the level of efficiency in the use of production resources as a means of preventing bankruptcy in construction». *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia.* Issue 50, pp. 168-170.
14. *Sorokina, L.V., Hojko, A.F., Skakun, V.A.* (2017). «Debt security management of a construction company on the basis of data mining». *Budivel'ne vyrobnytstvo.* Issue 63, pp. 24-31.
15. *Bielienkova, O.Iu., Antropov, Yu.V.* (2013). «Assessment of the accuracy of forecasting models for the economic sustainability of construction enterprises». *Privolzhskij nauchnyj vestnik.* no.9 (25), pp.31-36.
16. *Bielienkova, O.Y., Antropov, Y.V.* (2013). The prediction model of economic stability (based on small construction enterprises of Ukraine). *European Applied Sciences.* pp. 161-163.

Abstract.

Skupskiy Ruslan, Vakhovych Inna, Molodid Olena, Antropov Yuriy. Theoretical approaches to the selection of anti-crisis potential indicators of a construction enterprise.

The economic essence of the category "anti-crisis potential of a construction company" is revealed, its constituent elements are highlighted and their characteristics are given. The peculiarities of using the anti-crisis potential to overcome the crisis, restore financial stability and solvency of the enterprise are studied. The theoretical and methodological basis of the article are the scientific works of domestic and foreign scientists who have studied the issues of crisis management and crisis potential. The main theoretical provisions related to solving the problem of formation and use of anti-crisis potential of construction companies, allow to increase economic stability and, as a consequence, the competitiveness of construction companies in conditions of increased instability of the environment. The necessity of early diagnosis of crisis phenomena of construction enterprises, reliability of forecasting the loss of financial stability and the lack of sufficient information base create a problematic situation and the need for its scientific and practical solution. It is determined that the main components that need to be analysed are intellectual, material, investment and financial, labour and organizational resources and infrastructure in order to form and implement the anti-crisis potential of the construction company. Approaches to assessing and managing the financial stability of the enterprise are aimed at developing new and adapting existing models, methods, techniques that can not only provide sufficient information about the current state of a small construction company, but also assess the base and opportunities for further development of this enterprise. The article analyses the different authors' approaches to indicators of crisis development of construction companies. Based on the analysis of generalizations and preliminary selection of factors is carried out that can signal the onset of crisis phenomena. The selected indicators will be used for further mathematical processing and selection of those that can best signal the loss of small business economic stability.

Keywords: anti-crisis potential, anti-crisis management, financial stability, insolvency, indicators for bankruptcy forecasting, small construction companies, crisis forecasting.

Стаття надійшла до редакції 19.12.2019 р.

Бібліографічний опис статті:

Скупський Р. М., Вахович І. В., Молодід О. О., Антропов Ю. В. Теоретичні підходи до вибору індикаторів антикризового потенціалу будівельного підприємства. *Актуальні проблеми інноваційної економіки.* 2020. № 1. С. 81-86.

Skupskiy Ruslan, Vakhovych Inna, Molodid Olena, Antropov Yuriy. Theoretical approaches to the selection of anti-crisis potential indicators of a construction enterprise. Actual problems of innovative economy. 2020. No. 1, pp. 81-86.